

Asia: VN/144/2022

Hallituksen esitys eduskunnalle työttömien opiskelua ja työttömyysturva-oikeutta koskevaksi lainsäädännöksi

Yleisiä huomioita esityksestä

Voitte kirjoittaa huomionne alla olevaan kenttään.

Esityksessä edotetaan muutettavaksi työttömyysturvalakia, julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettua lakia ja työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annettua lakia.

Esitys liittyy hallituksen ohjelmaan sisältyvään tavoitteeseen työllisyysasteen nostosta sekä tavoitteeseen parantaa työttömien mahdollisuuksia opiskella sivutoimisesti työnhaun ohessa.

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esitykseen.

Esitys opiskelun ja työttömyysetuuden yhteensovittamisen selkiyttämisestä ja nykyistä laajemman opiskelun ja oman osaamisen kehittämisen mahdol-listamisesta työnhaun ohessa työttömyysetuutta menettämättä on kannatettava.

Työttömyysetuutta ei lähtökohtaisesti ole tarkoitettu päätoimisen opiskelun aikaisen toimeentulon turvaamiseen, jonka vuoksi muutos koskisi opintoja, joiden suorittaminen on pääasiassa mahdollista työn ohessa, ja jotka eivät siten ole esteenä kokoaikatyön vastaanottamiselle. Esitys on kannatettava.

Lausuttavaa luonnoksen työttömyysturvalakia koskevistä muutosesityksistä

Voitte kirjoittaa huomionne alla olevaan kenttään.

Esityksen mukaan TTL 2 luvun 10 §:ssä määriteltäisiin ne opinnot, joiden pää- ja sivutoimisuutta arvioitaisiin jatkossa opintojen laajuuden perusteella.

Työnhakijan muilla kuin näillä erikseen määritellyillä opinnoilla ei olisi vaikutusta työnhakijan oikeuteen saada työttömyysetuutta. Esitys sujuvoittaa työnhakijan työttömyysturva-asian käsittelyprosessia ja turvaa työttömyysturva-asioiden viivytyksetöntä sekä yhdenmukaista käsittelyä.

TTL 10 a §:n 1 momenttiin lisättäväksi ehdotettu säännös mahdollistaa suoraan työsuhteen aikana aloitettujen opintojen katsomisen sivutoimiseksi opiskeluaikaisen työhistorian kestosta riippumatta. Soveltamiskäytännössä on jo nykyisin tapauskohtaisesti voitu katsoa opinnot lyhyemmänkin työhistorian perusteella sivutoimisiksi, esimerkiksi tilanteessa, jossa työttömyys johtuu lomautuksesta tai irtisanomisesta taloudellisella tai tuotannollisella perusteella. Lisättäväksi ehdotettu säännös mahdollistaisi suoraan säädösperusteella työsuhteen aikana aloitettujen opintojen katsomisen sivutoimiseksi opiskeluaikaisen työhistorian kestosta riippumatta, mikä selkiyttäisi ja yhdenmukaistaisi soveltamiskäytäntöä ko. tilanteissa.

TTL 10 b §:n kirjattu täsmennys koskien opintojen enimmäiskestoja on kannatettava lisäys, jolla vallitseva soveltamiskäytäntö kirjataan pykälätasolle.

Esityksen mukaan työnhakijan aiemmin suorittamat vähäiset, enintään kolme kuukautta kestäneet lyhytkestoiset opinnot eivät olisi esteenä opiskella uusia lyhytkestoisia opintoja, eli enintään kuuden kuukauden mittaisia ammatillisia valmiuksia antavia tai yrittäjätoimintaa tukevia opintoja.

Esitys voi johtaa siihen, että henkilö voisi olla opiskelijana pitkiä ajanjaksoja suorittamalla peräkkäin useita, enintään kolme kuukautta kestäviä opintoja. Henkilö olisi kuitenkin lähtökohtaisesti tavanomaisen palveluprosessin piirissä, eli hänelle järjestettäisiin työnhakukeskustelut, täydentävät työnhaku-keskustelut ja asetettaisiin työnhakuvelvollisuus, mikä tarkoittaisi neljän työmahdollisuuden hakemista kuukauden kestävästä tarkastelujakson aikana, ellei työnhakijan määrällistä työnhakuvelvollisuutta olisi alennettu tai jätetty asettamatta. Tästä syystä esitys on kannatettava.

Lausuttavaa työttömyysetuudella tuettuna omaehtoisia opintoja opiskelevien palveluprosessista ja työnhakuvelvollisuudesta

Voitte kirjoittaa huomionne alla olevaan kenttään.

Esityksen mukaan arviolta yli kuukauden ajan työttömyysetuudella tuettuna omaehtoisia opintoja opiskelevalle työnhakijalle, joka on suorittanut ammatillisia valmiuksia antavan koulutuksen, järjestettäisiin työnhakukeskustelu kolmen kuukauden välein.

Esityksen mukaan työnhakijoita nykyisin koskeva määrältään alennettu työnhakuvelvollisuus rajattaisiin koskemaan vain sellaisia omaehtoisia opintoja opiskelevia, jotka eivät ole suorittaneet peruskoulun tai lukion jälkeistä tutkintoon johtavaa, ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta.

Näin ollen työttömyysetuudella tuettuna omaehtoisia opintoja arviolta yli kuukauden ajan opiskelevat muut kuin koulutusta vailla olevat työnhakijat olisivat lähtökohtaisesti lain 3 luvun 3 §:ssä säädetyn täysimääräisen työnhakuvelvollisuuden piirissä. Esitetty raja on kannatettava.

Esityksen mukaan säädettäisiin, että työttömyysetuudella tuettuna omaehtoisia opintoja arviolta yli kuukauden ajan opiskeleville muille kuin koulutusta vailla oleville työnhakijoille ei järjestettäisi täydentäviä työnhakukeskusteluja.

Esitys tarkoittaisi sitä, että työttömyysetuudella tuettuna omaehtoisia opintoja arviolta yli kuukauden ajan opiskeleville (muille kuin koulutusta vailla oleville työnhakijoille) järjestettäisiin työnhakukeskustelut kolmen kuukauden välein. Tämän lisäksi työnhakijalle voitaisiin järjestää täydentäviä työnhaku-keskusteluja palvelutarpeen edellyttämällä tavalla.

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto toteaa että, esitetty muutos lisäisi TE-toimistojen työnhakijan palveluprosessiin liittyvää työmäärää merkittävästi, kun haastattelujen järjestämisen lisäksi myös työnhakuvelvollisuuden toteuttamista tulee seurata.

Esitys on kuitenkin on lähtökohtaisesti kannatettava, mutta työnhakijan tosi-asiallinen mahdollisuus yhteensovittaa omaehtoiset opintonsa siten, että työnhakukeskusteluihin osallistuminen ja etenkin työmahdollisuuksien ha-keminen työnhakuvelvollisuuden mukaisesti voi olla jopa mahdotonta toteut-taa tarkasti määriteltyjen ajanjaksojen puitteissa.

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto toteaa, että työttömyysetuudella tuettuna omaehtoisia opintoja arviolta yli kuukauden ajan opiskeleville asetettava työnhakuvelvollisuus ja sen myötä työpaikan saaminen voi aiheuttaa opiskelun keskeyttämisen. Tarve opintojen loppuun saattamiseen työn ohella tulee muutoksen vuoksi kasvamaan, joten myös opetusta koskevien säädöksiä tulisi mahdollistaa erilaisia joustavia opiskelukäytäntöjä.

Esitetyn siirtymäsäännöksen mukaan työnhakijan palveluprosessiin ja työn-hakuvelvollisuuteen sovellettaisiin tämän lain voimaan tullessa voimassa ol-leita säännöksiä, jos työnhakijan työttömyysetuudella tuetut omaehtoiset opinnot olisivat alkaneet ennen tämän lain voimaantuloa.

Siirtymäsäännös on kannatettava, koska ennen lain voimaantuloa työnhakijoita nykyisin koskeva määrältään alennettu työnhakuvelvollisuus koskisi kaikkia lain voimaantulleessa omaehtoisia opintoja opiskelevia. Näin ollen esitetty muutos koskisi siten vasta lain voimaantulon jälkeen alkavia omaehtoisia opintoja opiskelevia.

Lausuttavaa opiskelua koskevasta työttömyysturvan käsittelyprosessista

Voitte kirjoittaa huomionne alla olevaan kenttään.

Esityksen mukaan työttömyysturvalaissa säädettäisiin tyhjentävästi niistä opinnoista, joita pidetään päätoimisina.

Koska työnhakijoiden opiskelutilanteet voivat olla hyvin monisäikeisiä, Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto pitää tärkeänä, että epäselvissä tapauksissa olisi aina mahdollisuus siirtää asia ratkaistavaksi Uudenmaan TE-toimistoon, jossa asian ratkaisemiseen on paras ja syvälinen osaaminen, jolloin arviointi olisi valtakunnallisesti yhdenmukaista ja tasalaatuista.

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto toteaa myös, että esitys aiheuttaa tehtä-vien lisääntymistä alueellisissa TE-toimistoissa, koska TE-toimistoista siirtyi lokakuussa 2021 Uudenmaan TE-toimistoon työttömyysturvan asiantuntijat, joiden tehtäviin sisältyy opintojen vaikutuksen arviointi työttömyysetuuden saamiseen.

Esityksen mukaan osa näistä tehtävistä siirtyisi takaisin alueellisiin TE-toimistoihin, koska esityksen mukaan jatkossa TE-toimiston asiantuntijat arvioivat sitä, ovatko opinnot sellaisia, joista TE-toimisto voi työvoimapolitiittisen lausunnon antaa, vai tuleeko arviointi siirtää työttömyysturvan keskitettyyn palveluun Uudenmaan TE-toimistoon.

Johtaja Maire Mäki

Palvelujohtaja Tarja Jokimäki

Jokimäki Tarja
Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto